

EUROPESE COMMISSIE
SECRETARIAAT GENERAAL

ONTVANGEN 10 SEP 2012

512

Brussel, 10.9.2012
SG-Greffe(2012) D/ 14075

PERMANENTE
VERTEGENWOORDIGING VAN
NEDERLAND BIJ DE EUROPESE
UNIE
Avenue de Cortenbergh, 4-10
1040 BRUXELLES

KENNISGEVING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 297 VAN HET VWEU

Betreft: BESLUIT VAN DE COMMISSIE (7.9.2012)

Het Secretariaat-generaal doet U hierbij, voor doorzending aan Zijne
Excellentie de Minister van Buitenlandse Zaken, bijgaand besluit toekomen.

Voor de Secretaris-generaal

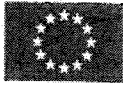
Valérie DREZET-HUMEZ

Bij : C(2012) 5858 final

NL

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 07.09.2012
C(2012) 5858 final

Betreft: **Steunmaatregel SA.34411 (2012/N) – Nederland**
                  SDE +

Excellentie,

Het verheugt mij u te kunnen meedelen dat de Europese Commissie de SDE+-regeling heeft beoordeeld en heeft besloten geen bezwaar tegen de regeling te maken omdat de maatregel staatssteun vormt die met de interne markt verenigbaar wordt geacht in de zin van artikel 107, lid 3, onder c), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ("VWEU").

1. PROCEDURE

- (1) Na voorafgaand aan de aanmelding contact te hebben gehad, hebben de Nederlandse autoriteiten op 27 februari 2012 bovengenoemde maatregel overeenkomstig artikel 108, lid 3, VWEU elektronisch aangemeld. Deze aanmelding werd op diezelfde dag bij de Commissie geregistreerd.
- (2) Bij brieven van 27 april en 6 juli 2012 verzocht de Commissie om aanvullende informatie over de betrokken maatregel. De Nederlandse autoriteiten hebben de gevraagde informatie verstrekt bij brieven van 8 mei en 13 juli 2012, die op deze data bij de Commissie werden geregistreerd.

2. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUNREGELING

2.1. Bestaande steunregelingen N 707/02 , N 708/02 en N 543/05

- (3) In maart 2003 gaf de Commissie voor een periode van 10 jaar toestemming voor de bestaande regelingen N 707/02 en N 708/02¹ in het kader waarvan steun wordt verleend om de productie van duurzame en WKK-elektriciteit in Nederland te stimuleren, de regeling Milieukwaliteit van de

---

¹ N 707/02 en N 708/02 (besluit in gevoegde zaken) – Nederland – MEP Stimulering duurzame energie en MEP Stimulering WKK, van 19.3.2003, PB C 148 van 25.6.2003, blz. 12.

Zijne Excellentie de Heer Uri. ROSENTHAL
Minister van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67
Postbus 20061
NL - 2500 EB Den Haag

Elektriciteitsproductie (hierna de “MEP-regeling” genoemd). Uit hoofde van de MEP-regeling worden voor een vaste periode van ten hoogste 10 jaar subsidies verleend aan producenten van warmte en elektriciteit uit duurzame energiebronnen en uit warmtekrachtkoppeling (hierna “WKK” genoemd). De subsidies voor duurzame en WKK-elektriciteit moeten het verschil compenseren tussen de productiekosten van duurzame en WKK-elektriciteit en de marktprijs voor conventionele energie. Het subsidiebedrag varieerde naar gelang van de vorm van duurzame-elektriciteitsopwekking op basis van het verschil tussen de productiekosten van de specifieke vorm van duurzame energie (windenergie, zonne-energie enz.) en de marktprijs voor conventionele elektriciteit. Het subsidiebedrag dat werd toegekend voor duurzame en WKK-elektriciteit was afhankelijk van het geproduceerde aantal kWh. De hoogte van dat bedrag werd jaarlijks door de minister van Economische Zaken vastgesteld. De minister kon een onderscheid maken tussen verschillende categorieën producenten en verschillende categorieën productie-installaties.

- (4) Hoewel sommige bestaande installaties voor de MEP-regeling in aanmerking konden komen, had de subsidieregeling tot doel investeerders aan te moedigen nieuwe duurzame en WKK-productie op te zetten. Om een stabiel investeringsklimaat te scheppen, moesten garanties worden geboden met betrekking tot de omvang en duur van de stimulering. De economische levensduur van de meeste projecten op het gebied van duurzame energie bedroeg minstens tien jaar. Om concrete investeringen te stimuleren, kregen de producenten van duurzame en WKK-elektriciteit daarom de vaste garantie dat zij gedurende een periode van maximaal tien jaar exploitatiesteun zouden ontvangen. De omvang van de vaste subsidie werd bepaald door het verschil tussen de kostprijs van duurzame en WKK-elektriciteit en de marktprijs van gewone elektriciteit op het tijdstip dat zij voor het eerst tot de subsidieregeling toetraden. De subsidieregeling werd gefinancierd via een bij de aangemelde wetgeving aan de elektriciteitsverbruikers opgelegde bijdrage².
- (5) De regelingen werden als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag beschouwd. De MEP-subsidie voor duurzame elektriciteitsopwekking werd goedgekeurd op basis van artikel 87, lid 3, onder c), omdat zij in overeenstemming was met de richtsnoeren inzake staatssteun voor milieubescherming.
- (6) De regeling ter stimulering van WKK had betrekking op niet-degressieve steun die voor een periode van vijf jaar (2001-2005) werd goedgekeurd op voorwaarde dat de intensiteit niet hoger zou zijn dan 50% van de extra kosten (het verschil tussen de productiekosten van de begunstigden en de marktprijs van elektriciteit).
- (7) Op verzoek van de Nederlandse autoriteiten keurde de Commissie een verlenging van de regeling met twee jaar goed³.

---

² Voor 2003 werd het bedrag van deze bijdrage vastgesteld op 34 euro per aansluiting, maar inmiddels is de aansluitingsvergoeding afgeschaft en wordt de regeling uit de algemene begroting gefinancierd.

³ N 543/05 – Nederland – MEP stimulering WKK van 15.6.2006, PB C 221 van 14.9.2006, blz. 8.

2.2. Beschrijving van de SDE⁴-regeling

- (8) Op 21 december 2007 keurde de Commissie de bestaande regeling N 478/07⁵ goed, waarbij de volgende wijzigingen in de toen reeds bestaande regelingen werden aangebracht:

(i) Introductie van Biogas. De MEP-regelingen waren uitsluitend op het stimuleren van de productie van duurzame elektriciteit (met inbegrip van WKK) gericht, ofschoon biogas indirect werd gesteund.

(ii) Subsidieplafond. Het totale beschikbare budget voor de SDE-regeling wordt op jaarbasis vastgesteld. De diverse opties voor duurzame energie worden in afzonderlijke categorieën ingedeeld, met voor iedere categorie een ander basisbedrag; voor elk van deze verschillende opties voor duurzame energie wordt jaarlijks een subsidieplafond vastgesteld.

(iii) Flexibel basisbedrag. In het kader van de SDE-regeling wordt de subsidie op basis van de volgende stappen berekend: eerst wordt het basis- of tenderbedrag vastgesteld. Het basisbedrag weerspiegelt maximaal de gemiddelde productiekosten per energie-eenheid⁶ en het tenderbedrag is gelijk aan de maximale gemiddelde productiekosten per energie-eenheid die door de subsidie-aanvrager in de tenderprocedure worden aangegeven⁷.

Vervolgens worden de referentieprijzen voor elektriciteit en de referentieprijzen voor gas vastgesteld op basis van deskundigenadvies en overleg met marktdeelnemers. De referentie-energieprijs geldt voor de gehele subsidieperiode van de elektriciteitscentrale en wordt jaarlijks vastgesteld op basis van representatieve marktprijzindicatoren.

Voor de berekening van het basisbedrag wordt bij de SDE-regeling precies dezelfde methode als bij de MEP-regeling gebruikt

Ten slotte wordt het basisbedrag jaarlijks op basis van de in dat jaar gerealiseerde energieprijzen gecorrigeerd. Wanneer de energieprijzen dalen, zal er meer en wanneer zij stijgen minder subsidie worden toegekend. Op deze wijze ontving de begunstigde altijd een basisbedrag⁸ dat de productiekosten weerspiegelt van de duurzame energie en de nodige inkomsten ter dekking van een billijke kapitaalvergoeding.

(iv) Toegenomen steunintensiteit voor WKK. Krachtens de aangemelde SDE-regeling wordt het maximum van de steunintensiteit bepaald op 100% van de extra kosten. Nieuwe WKK-installaties of vernieuwde WKK-installaties komen

⁴ Stimulering van duurzame energie.

⁵ Steunmaatregel N 478/07 – Nederland – Stimulering duurzame energie, aanpassing en verlenging van de MEP (N 707/02) en Stimulering van WKK onder de MEP (N 543/05) van 21.12.2007, PB C van 13.2.2008, blz. 3.

⁶ Op basis van een deskundigenadvies en overleg met marktpartijen.

⁷ In deze situatie gebruikt de regering een in de tender genoemd maximumbedrag als limiet.

⁸ Hierop wordt een uitzondering gemaakt voor het geval de energieprijzen hoger zijn dan het totaalbedrag; in die situatie wordt geen subsidie verleend. Omgekeerd wordt, wanneer de energieprijzen zeer laag is, een ondergrens vastgesteld.

voor de subsidie in aanmerking. De steun wordt verleend voor de economische levensduur (afschrijvingsperiode) van de WKK-installatie.

(v) Subsidieperiode. In de SDE-regeling wordt de subsidieperiode vastgesteld met inachtneming van de specifieke kenmerken van de verschillende categorieën. De subsidieperiode bestrijkt de verwachte economische levensduur van de productie-installatie (afschrijvingsperiode).

(vi) Invoering van een tendermechanisme. In de SDE-regeling is ook een tendermechanisme opgenomen. Subsidies worden nog wel op volgorde van binnenkomst verleend wanneer naar verwachting voor veel kleine initiatieven een subsidie wordt aangevraagd. Voor grotere projecten waarbij er meer concurrentie tussen de verschillende projecten is, wordt een tenderprocedure gebruikt

2.3. De SDE+ regeling

(9) Op 27 februari 2012 hebben de Nederlandse autoriteiten de SDE+ regeling aangemeld. Het voornaamste doel van deze regeling is zo kosteneffectief mogelijk te werken aan de verwezenlijking van de verplichte Europese doelstelling betreffende hernieuwbare energie in 2020. Voor Nederland komt dit doel neer op 14%. Met het oog op de kosteneffectiviteit geeft de regeling voorrang aan de goedkoopste projecten.

(10) De SDE+ regeling handhaaft de voornaamste aspecten van de door Commissie in haar besluiten N 707/02, N 708/02 en N 478/07 goedgekeurde en hierboven in de delen 2.1 tot en met 2.2 beschreven bestaande regelingen. Teneinde de hiervoor genoemde doelstelling te bereiken, brengt de regeling echter de volgende wijzigingen aan:

1. De introductie van hernieuwbare warmte.

2. De introductie van osmose als een subsidiabele hernieuwbare energiebron.

3. De mogelijkheid om subsidiabele productie over te dragen naar volgende jaren.

4. De invoering van één enkel maximumbasisbedrag voor alle technologieën.

5. Voorrang voor goedkopere projecten wanneer het subsidieplafond wordt overschreden.

2.3.1. De introductie van hernieuwbare warmte.

(11) De Nederlandse autoriteiten zetten uiteen dat hernieuwbare warmte aanzienlijk kan bijdragen tot het kosteneffectief verwezenlijken van de verplichte Europese doelstelling inzake hernieuwbare energie. Bovendien vergroot de opname van hernieuwbare warmte in de SDE+ de concurrentie om het beschikbare budget tussen verschillende projecten voor hernieuwbare energie als gevolg van de door de SDE+ ingevoerde wijzigingen. Deze wijzigingen worden in deel 2.3.4 toegelicht.

Subsidiabiliteit van hernieuwbare warmte op grond van de SDE+regeling

- (12) De bestaande regelingen zijn uitsluitend gericht op het stimuleren van de productie van groen gas en hernieuwbare elektriciteit (met inbegrip van WKK). De gewijzigde SDE+ biedt daartegenover de mogelijkheid om uitsluitend de productie van hernieuwbare warmte te stimuleren (en niet slechts in combinatie met de opwekking van hernieuwbare elektriciteit) die wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen van biomassa, zonne-energie, geothermische energie, omgevingsenergie⁹, rioolwaterzuiveringsgas en biogas.
- (13) De SDE+ maakt het met name mogelijk om de productie te subsidiëren van hernieuwbare warmte in een installatie die voor de productie van die warmte is bestemd, op voorwaarde dat de warmte nuttig wordt aangewend. Alleen de geproduceerde hernieuwbare warmte die nuttig wordt aangewend kan dus voor steun in aanmerking komen¹⁰. Bovendien maakt de SDE+ het ook mogelijk om hernieuwbare warmte te subsidiëren die vrijkomt bij de productie van hernieuwbare elektriciteit, op voorwaarde dat die warmte nuttig wordt aangewend. Op grond van de SDE+ kan dus voor de volgende installaties steun worden gekregen:
- (i) nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare warmte;
  - (ii) nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare elektriciteit en warmte;
  - (iii) bestaande installaties voor de productie van hernieuwbare elektriciteit waarvoor zekere investeringen voor de productie van hernieuwbare warmte worden gedaan, waaronder bestaande afvalverbrandingsinstallaties¹¹, op voorwaarde dat niet eerder steun voor de installatie is verleend of voor de installatie eerder uitsluitend steun op grond van de SDE-regeling is verkregen voor hernieuwbare elektriciteit.
- (14) Als gevolg van de introductie van hernieuwbare warmte in de SDE+ zal de subsidiëring van de gecombineerde opwekking van hernieuwbare elektriciteit en warmte niet langer krachtens de bestaande regeling plaatsvinden, maar voortaan worden gebaseerd op de energie-inhoud in gigajoules (GJ). De producent heeft in feite een zekere vrijheid om af te wijken van de door de referentie-installatie gerealiseerde stroom-warmteverhouding, dat wil zeggen om meer elektriciteit en minder warmte te produceren of vice-versa, zonder het gevaar te lopen dat het surplus aan geproduceerde elektriciteit niet voor steun in aanmerking komt¹².

⁹ Omgevingswarmte wordt in de SDE+-regeling geïntroduceerd als een hernieuwbare energiebron en heeft betrekking op warmte die in de atmosfeer of het oppervlaktewater aanwezig is. Omgevingswarmte is het product van zonne-energie. Volgens de Nederlandse autoriteiten heeft omgevingsenergie betrekking op aërothermale energie (energie die in de vorm van warmte is opgeslagen in de omgevingslucht), ondiepe geothermische energie (energie die is opgeslagen in de vorm van warmte onder de oppervlakte van pure lucht) en/of hydrothermale energie (energie die is opgeslagen in de vorm van warmte in oppervlaktewater), in de zin van de richtlijn hernieuwbare energie. Omgevingsenergie kan bijvoorbeeld betrekking hebben op warmtepompen.

¹⁰ Volgens de Nederlandse autoriteiten wordt de steun beperkt tot geproduceerde warmte die nuttig wordt aangewend, om te voorkomen dat hernieuwbare warmte wordt verspild om steun te krijgen.

¹¹ Alleen het biologisch afbreekbare deel van het afval wordt als hernieuwbaar in aanmerking genomen en derhalve komt alleen het daarmee overeenstemmende deel van de productie voor steun in aanmerking.

¹² Een minimum stroom-warmteverhouding is op alle nieuwe installaties van toepassing om ervoor te zorgen dat installaties die uitsluitend voor de productie van warmte zijn bestemd geen steun kunnen

Betalingen op grond van de energie-inhoud bepalen dus niet langer (indirect) de verhouding tussen de geproduceerde hernieuwbare elektriciteit en de hernieuwbare warmte. De producent kan dus deze verhouding en daarmee de opbrengst optimaliseren. Een thans geldend en niet door de SDE+ gewijzigd wettelijk vereiste inzake een minimum stroom-warmteverhouding beperkt echter de vrijheid om van de stroom-warmteverhouding af te wijken.

- (15) De exploitatiesteun is gericht op de productie van hernieuwbare energie die nuttig wordt aangewend, ongeacht of de hernieuwbare warmte wordt gebruikt voor stadsverwarming (bijvoorbeeld projecten voor biomassaverwarming en geothermische verwarming), industriële processen, of andere toepassingen, en heeft ook betrekking op de aansluiting op het warmtedistributienetwerk (bijvoorbeeld de stadsverwarmingsinfrastructuur), aangezien de aansluiting onderdeel uitmaakt van de productie-installatie omdat zij daarvoor nodig is om de hernieuwbare warmte op de markt te kunnen verkopen. De warmte-infrastructuur aan de vraagzijde, zoals een verwarmingsnet, valt echter niet onder de subsidiabele kosten.
- (16) Typische projecten die voor exploitatiesteun voor hernieuwbare warmte in aanmerking komen, zijn volgens de Nederlandse autoriteiten:
- a) ketels vaste biomassa (>0,5 megawatt)¹³;
  - b) ketels vloeibare biomassa (>0,5 megawatt)¹⁴;
  - c) productie van warmte uit geothermie¹⁵;
  - d) allesvergisting met warmte als product (individuele of hub¹⁶-installaties)¹⁷;
  - e) mest(co)vergisting met warmte als product (individuele of hub-installaties)¹⁸;
  - f) grote zonthermie-installaties met een collectoroppervlak van meer dan 100 m²¹⁹;
  - g) bestaande afvalverbrandingsinstallaties die de hernieuwbare warmte die vrijkomt bij de productie van hernieuwbare elektriciteit praktisch gebruiken in plaats van deze te verspillen²⁰;
  - h) bestaande productie-installaties voor biomassa thermische conversie en allesvergisting die de bij de productie van hernieuwbare elektriciteit vrijgekomen hernieuwbare warmte praktisch gebruiken in plaats van deze te verspillen²¹;

---

ontvangen op grond van het voor de installaties voor de gecombineerde productie van elektriciteit en warmte specifieke basisbedrag.

¹³ Bijvoorbeeld ketels die met snoeihout of dunningshout functioneren.

¹⁴ Bijvoorbeeld ketels die met dierlijk vet functioneren.

¹⁵ Bijvoorbeeld voor het opwekken van stadsverwarming.

¹⁶ Een hub is groep met elkaar verbonden installaties voor de productie van biogas (allesvergisting of mest(co)vergisting) die gebruik maken van centrale productiefaciliteiten voor het omzetten van biogas in hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte of uitsluitend hernieuwbare warmte. In een hub worden de kosten van de gedeelde faciliteiten voor de productie van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte uit biogas door de producenten van het biogas gedeeld. De hub maakt dus in principe schaalvoordelen mogelijk.

¹⁷ Bijvoorbeeld de productie van biogas in een enkele productie-installatie of in een groep productie-installaties (hub).

¹⁸ Idem.

¹⁹ Bijvoorbeeld een zonthermie-installatie op het dak van een kalverhouderij.

²⁰ Bijvoorbeeld het uitvoeren van de warmte naar een bestaand stadsverwarmingsnetwerk.

²¹ Bijvoorbeeld biogas-projecten waarbij de hernieuwbare warmte naar een woonwijk wordt geleid. De volgende installaties komen met name voor subsidie in aanmerking: (i) installaties voor biomassa thermische conversie en (ii) installaties voor allesvergisting.

- i) bestaande productie-installaties voor mest(co)vergisting die de bij de productie van hernieuwbare elektriciteit vrijgekomen hernieuwbare warmte praktisch gebruiken in plaats van deze te verspillen²².
- (17) De hierboven onder d) en e) genoemde projecten bestaan uit twee of meer installaties voor de productie van biogas (vergisting of mest(co)vergisting) die via een netwerk met een centrale productiefaciliteit (een zogenoemde “hub”) zijn verbonden. Het biogas in de hub kan worden gebruikt voor de productie van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte of uitsluitend hernieuwbare warmte. In een “hub” maken de installaties voor de productie van biogas gedeeld gebruik van centrale productiefaciliteiten voor de productie van hernieuwbare energie en delen de kosten daarvan naar rato van de totale hoeveelheid hernieuwbare energie die elk van de producenten produceert.
- (18) Volgens de Nederlandse autoriteiten zullen in de komende jaren nieuwe technologische ontwikkelingen in aanmerking komen voor de SDE+, wat zal bijdragen tot de kosteneffectieve verwezenlijking van de verplichte Europese doelstelling betreffende hernieuwbare energie tegen 2020. Het uitbreiden van het toepassingsgebied van de SDE+ zal positief bijdragen tot de kosteneffectiviteit van die regeling.
- (19) Om te voorkomen dat warmte uit fossiele bronnen wordt gesubsidieerd, zal een certificeringssysteem worden ontwikkeld. Er zal een wet moeten worden aangenomen inzake het meten van de productie van nuttig aangewende hernieuwbare warmte, krachtens welke CertiQ (een dochteronderneming van de netwerkbeheerder TenneT), voortaan de productie van nuttig aangewende hernieuwbare warmte zal certificeren. Verder zal het volgens de Nederlandse autoriteiten verplicht worden om installaties voor hernieuwbare energie om de vijf jaar fysiek te controleren.
- (20) Tot slot komt alleen de productie van warmte die na de datum van inwerkingtreding van de SDE+ nuttig wordt aangewend, krachtens de aangemelde regeling voor subsidie in aanmerking.

Exploitatiesteun voor hernieuwbare warmte op grond van de SDE+

- (21) In het kader van de SDE+ worden specifieke basisbedragen voor hernieuwbare warmte berekend, waarbij dezelfde methode wordt gevolgd als die welke bij de SDE-regeling voor hernieuwbare elektriciteit en gas werd toegepast en door de Commissie werd goedgekeurd in zaak N 487/07.
- (22) Op grond van de bestaande regelingen wordt bij de berekening van de in aanmerking komende kosten geen rekening gehouden met de extra kosten voor de productie van hernieuwbare warmte. De SDE+ maakt het echter mogelijk om in aansluiting op de voorziening van de bestaande regeling exploitatiesteun te verkrijgen voor de productie van hernieuwbare warmte die nuttig wordt aangewend.

---

²² Deze installaties zijn kleiner en hebben minder mogelijkheden voor warmteafgifte (minder vollasturen).

(23) Met betrekking tot hernieuwbare warmte wordt bij de berekening van de subsidiabele kosten op grond van de SDE+ echter alleen rekening gehouden met de extra nieuwe investeringen die gericht zijn op de productie van hernieuwbare warmte en de voor die productie noodzakelijke exploitatie- en onderhoudskosten. Eerdere investeringen blijven bij de berekening van de subsidiabele kosten volledig buiten beschouwing, net als de kosten inzake het gebruik van hernieuwbare warmte. Met name geldt het volgende.

(i) Voor nieuwe installaties voor de productie van elektriciteit en warmte is het basisbedrag gebaseerd op het totaal van de investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten, waaronder de brandstofkosten, die nodig zijn om de warmte aan de installatie te onttrekken en/of met behulp van de installatie te produceren tot het punt waarop de hernieuwbare warmte wordt ingevoerd op het distributienetwerk (in het geval de warmte aan derden wordt geleverd) en/of ter plekke nuttig wordt aangewend²³ (in het geval de warmte voor eigen gebruik is bestemd), gedeeld door de totale hoeveelheid geproduceerde elektriciteit en warmte. Het steunbedrag is het basisbedrag verminderd met een correctiebedrag dat is gebaseerd op de marktprijzen van elektriciteit en warmte en de elektriciteit-warmteverhouding van de referentie-installatie.

(ii) Bij nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare warmte wordt bij de berekening van de subsidiabele kosten rekening gehouden met de totale investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten, met inbegrip van de brandstofkosten.

(iii) Bij bestaande installaties voor de productie van hernieuwbare elektriciteit waarvoor zekere investeringen voor de productie van hernieuwbare warmte worden gedaan, waaronder bestaande afvalverbrandingsinstallaties²⁴ en installaties voor biomassa thermische conversie, allesvergistings- en mest(co)vergistings-, wordt het basisbedrag alleen gebaseerd op de investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten die uitsluitend voor de productie van hernieuwbare warmte via de installatie zijn gemaakt. Met de kosten van de brandstof wordt geen rekening gehouden omdat hernieuwbare warmte een bijproduct van de productie van hernieuwbare elektriciteit is. Investeringen die reeds voor de productie van hernieuwbare elektriciteit zijn gedaan, vormen geen subsidiabele kosten. Het steunbedrag is het basisbedrag verminderd met de marktprijs van warmte.

(24) Op installaties voor de productie van hernieuwbare warmte voor eigen gebruik is een ander basisbedrag van toepassing dan op installaties voor de productie van warmte die aan derden moet worden geleverd²⁵. Bovendien kan de marktprijs van hernieuwbare warmte voor eigen gebruik verschillen van die van aan derden

---

²³ De warmte-infrastructuur aan de vraagzijde, zoals een stadverwarmingsnetwerk, maakt geen deel uit van de subsidiabele kosten.

²⁴ In afvalverbrandingsinstallaties komt alleen dat deel van de warmte dat afkomstig is uit het biologisch afbreekbare deel van het afval voor subsidie in aanmerking.

²⁵ Er wordt beoordeeld of de verschillende soorten projecten hoofdzakelijk voor eigen gebruik of voor levering aan derden zijn bestemd. Met betrekking tot installaties die gewoonlijk aan derden leveren, wordt bij de berekening van het basisbedrag rekening gehouden met de kosten voor het vervoer van de warmte tot het punt waar die warmte in het distributienetwerk of direct naar een derde wordt gebracht. In geval van installaties die gewoonlijk voor eigen gebruik zijn bestemd, wordt bij de berekening van het basisbedrag met de bovenvermelde kosten geen rekening gehouden.

te leveren hernieuwbare warmte. Wanneer een bepaalde installatie zowel voor eigen gebruik als voor levering aan derden hernieuwbare warmte produceert, worden verschillende marktprijzen vastgesteld.

- (25) Met name gaat het uitvoeringsorgaan (Agentschap NL) voor installaties voor de productie van warmte uit geothermie na of de voornaamste kenmerken van de installatie (bijvoorbeeld de investeringskosten en productiecapaciteit) redelijkerwijze overeenkomen met die van de referentie-installatie voor de productie van warmte uit geothermie²⁶. Deze controlestep geldt specifiek voor installaties voor de productie van warmte uit geothermie omdat gegeven een bepaalde investering de productiecapaciteit varieert al naar gelang van het succes van het boorproces. De controle kan aanleiding zijn tot aanpassingen om toch voor steun in aanmerking te komen.
- (26) De marktprijs voor hernieuwbare warmte is gebaseerd op de hoeveelheid gas die ten belope van eenzelfde hoeveelheid warmte is bespaard²⁷.
- (27) In geval van de hiervoor onder d) en e) genoemde typische projecten zou de voorgestelde steun betrekking hebben op de individuele installaties voor de productie van biogas, de gedeelde faciliteiten en de verbinding²⁸ met de gedeelde faciliteiten voor de omzetting van biogas in hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte of uitsluitend hernieuwbare warmte. Er is daarom geen financiering voor vervoersinfrastructuur.
- (28) De individuele ondernemingen die gezamenlijk een hub exploiteren zijn alle begunstigden van de exploitatiesteun, die over de individuele ondernemingen wordt verdeeld naar rato van de door iedere onderneming geproduceerde hoeveelheid energie.
- (29) Omdat het delen van faciliteiten economisch gezien aantrekkelijk kan zijn, wordt voor deze projecten een aparte categorie voor hub-installaties met een lager basisbedrag vastgesteld²⁹. Wanneer berekeningen van deskundigen echter aantonen dat het delen van faciliteiten voor de productie van energie geen duidelijke kostenvoordelen oplevert, vallen individuele en hubprojecten in dezelfde categorie. In dat geval is het basisbedrag voor de individuele productie-

---

²⁶ Wanneer bijvoorbeeld de productiecapaciteit aanzienlijk afwijkt van de voornaamste kenmerken van de referentie-installatie zal het uitvoeringsorgaan nadere informatie eisen die aantoont dat het ingediende project zowel economisch als technisch gezien haalbaar is. Wanneer dat laatste niet kan worden aangetoond, kan er een aangepast project worden ingediend (waarbij bijvoorbeeld het vermogen, de productiecapaciteit of de hoeveelheid hernieuwbare warmte die nuttig wordt aangewend wordt aangepast) dat minder investeringskosten zou vergen. Wanneer het project uiteindelijk niet naar behoren is aangepast, zal de subsidieaanvraag worden afgewezen.

²⁷ Volgens de Nederlandse autoriteiten is in Nederland de koppeling aan de marktprijs voor gas algemeen gebruikelijk bij overeenkomsten voor de levering van warmte (zowel voor industrieel als huishoudelijk gebruik).

²⁸ Volgens de Nederlandse autoriteiten maakte de verbinding deel uit van de productie-installatie omdat deze voor de productie van hernieuwbare energie onvermijdelijk is.

²⁹ Het basisbedrag dekt de geraamde kosten. Het basisbedrag wordt berekend per energie-eenheid en bestaat uit twee componenten. De eerste component omvat de kosten per GJ (of per Nm³ of per kWh) voor de exploitatie van de individuele faciliteit voor de productie van biogas. De tweede component omvat de kosten per GJ voor de productie van de totale hoeveelheid biogas die door de verschillende begunstigden via de gedeelde faciliteiten is geleverd. Dit laatste veronderstelt dat de kosten van de gedeelde faciliteiten in een hub worden verdeeld over de verschillende producenten van biogas naar rato van hun energieproductie.

installatie zowel op individuele productie-installaties als op hub-installaties van toepassing.

2.3.2. De introductie van osmose

- (30) In de gewijzigde SDE+ is osmose opgenomen als een subsidiabele hernieuwbare energiebron. Bij osmose wordt elektriciteit opgewekt door gebruik te maken van het verschil in zoutconcentratie tussen zout en zoet water.
- (31) Osmose is een bron van niet-fossiele maritieme energie, zoals golf- en getijdenenergie.
- (32) De Nederlandse autoriteiten rechtvaardigen de introductie van osmose met het feit dat SDE+ technologisch neutraal is.
- (33) De Nederlandse autoriteiten hebben voor deze technologie een basisbedrag berekend dat volgens de laatste prognoses van 2012 49,3 eurocent per kWh bedraagt, uitgaande van een representatieve installatie van 1 MW³⁰ waarbij de technologie al in de toepassingsfase is³¹.
- (34) Het basisbedrag is gebaseerd op de subsidiabele kosten van een referentie-installatie die op commerciële schaal wordt verhandeld. De berekeningen van de subsidiabele kosten vinden ieder jaar opnieuw plaats, waardoor de Nederlandse autoriteiten op tijd kunnen vaststellen of er sprake is van een verbetering van de kosteneffectiviteit van de technologie.

2.3.3. De mogelijkheid om subsidiabele productie over te dragen naar volgende jaren.

- (35) Op grond van de SDE-regeling is er een maximum aantal kilowattuur per jaar (subsidiabele productie) dat voor exploitatiesteun in aanmerking komt. Dit maximum aantal kilowattuur, dat voor elke categorie hernieuwbare energie kan worden vastgesteld, is gebaseerd op de capaciteit van de installatie en het aantal productie-uren. De subsidiabele productie per jaar wordt bepaald door het vermogen van de installatie te vermenigvuldigen met het maximum aantal subsidiabele vollasturen per jaar. Het maximum aantal vollasturen per jaar is gelijk aan de vollasturen waarvan bij de berekening voor de relevante categorie is uitgegaan. De maximale subsidiabele productie stemt derhalve overeen met de productie waarvoor het basisbedrag is berekend.
- (36) Wanneer in een bepaald jaar de feitelijke productie hoger is dan de subsidiabele productie, wordt alleen subsidie betaald voor de subsidiabele productie. Dit heeft geen gevolgen voor de subsidiabele productie in volgende jaren. Er kan geen steun worden verkregen voor de productie die de subsidiabele productie overschrijdt. In enig jaar mag de totale productie waarvoor over de hele voorafgaande subsidieperiode subsidie is verstrekt, niet groter zijn dan de totale subsidiabele productie over de voorafgaande subsidieperiode.

³⁰ 1 MW-installaties worden binnen de tijdshorizon van de SDE+ als representatieve installaties beschouwd. Voor de berekeningen wordt ervan uitgegaan dat de technologie in het toepassingsstadium is, zodat de kosten van onderzoek en ontwikkeling niet bij de berekeningen in aanmerking worden genomen.

³¹ De subsidiabele kosten van de representatieve installatie omvatten derhalve niet de kosten van onderzoek en ontwikkeling.

- (37) In de SDE+ wordt de producenten van alle vormen van hernieuwbare energie, behalve windenergie³², de mogelijkheid geboden de subsidiabele productie die niet is benut en waarvoor dus geen enkele steun is ontvangen, over te dragen naar een volgend jaar. Bovendien kunnen producenten gedurende één jaar na het einde van de periode waarin zij exploitatiesteun kunnen ontvangen (de verwachte economische levensduur van de productie-installatie (afschrijvingsperiode)), worden gecompenseerd voor de subsidiabele productie die niet is gebruikt om exploitatiesteun te verkrijgen in de gehele periode waarin steun kon worden verkregen.
- (38) Volgens de Nederlandse autoriteiten wordt met deze wijziging beoogd de subsidiabiliteit van projecten te verbeteren en risico's te verkleinen. Het basisbedrag is in feite gebaseerd op een gemiddeld aantal productie-uren per jaar. Wanneer de producent alle subsidiabele productie-uren heeft volgemaakt, wordt de installatie afgeschreven. Wanneer een exploitant in een jaar minder produceert dan het subsidiabele quotum, vormt dat een financiële tegenslag en kunnen de extra kosten niet langer meer volledig worden gedekt. Dit betekent vervolgens dat een deel van de installatie niet kan worden afgeschreven. Door de nieuwe maatregel kan de producent van zijn subsidie beter gebruik maken en de kosteneffectiviteit van het project handhaven.

2.3.4. De invoering van één maximumbasisbedrag

- (39) Het totale beschikbare budget voor de SDE+ zal op jaarbasis worden vastgesteld. Er wordt één subsidieplafond vastgesteld voor hernieuwbare elektriciteit, gecombineerde opwekking van hernieuwbare elektriciteit en warmte, hernieuwbare warmte en hernieuwbaar gas.
- (40) In de bestaande regelingen worden de diverse opties voor duurzame energie in onderscheiden categorieën ingedeeld, met voor iedere categorie een ander basisbedrag en voor elk van deze opties voor duurzame energie wordt jaarlijks een maximumbudget vastgesteld.
- (41) Op grond van de gewijzigde SDE+ zullen echter alle technologieën met elkaar concurreren om het beschikbare budget en krijgen de goedkopere projecten voorrang bij de toekenning van dat budget. Om de hiervoor vermelde doelstelling te bereiken, zullen voor de subsidieaanvragen verschillende fasen worden vastgesteld. In die fasen kunnen specifieke technologieën een aanvraag indienen voor hun specifieke basisbedrag op voorwaarde dat hun basisbedrag lager is dan de zogenoemde "vrije categorie"; alle andere technologieën moeten een aanvraag indienen binnen de zogenoemde "vrije categorie", die ook per fase varieert, met een maximum van 15 eurocent per kWh³³, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

³² Aangezien daarvoor de windfactor nog geldt. De bevordering van wind op land is gebaseerd op betaling van het basisbedrag dat toepasselijk is op een referentie-windturbine op een locatie met betrekkelijk veel wind (2,200 productie-uren). De subsidie voor zeewind wordt voor 1,760 uur verstrekt. Het basisbedrag wordt naar boven aanpast met een windfactor van 1,25. Voor productie boven 1760 uur ontvangt de exploitant geen subsidie. De exploitant verdient echter aan deze extra productie door de elektriciteit te verkopen. De producent is daarmee gedekt tegen het risico dat hij subsidie misloopt in jaren waarin er weinig wind is.

³³ Dit omdat is vastgesteld dat in Nederland voor alle opties voor hernieuwbare energie een basisbedrag van maximaal 15 eurocent nodig is, wil Nederland kunnen voldoen aan de verplichte Europese

Vrije categorie	Fasen				
	I	II	III	IV	V
Elektriciteit	EUR 0,07/kWh	EUR 0,09/kWh	EUR 0,11/kWh	EUR 0,13/kWh	EUR 0,15/kWh
Hernieuwbaar gas ³⁴	EUR 48,3 ct/Nm ³	EUR 62,1 ct/Nm ³	EUR 75,9 ct/Nm ³	EUR 89,7 ct/Nm ³	EUR 103,53 ct/Nm ³
Warmte warmtekrachtkoppeling	EUR 19,4/GJ	EUR 25,0/GJ	EUR 30,6/GJ	EUR 36,1/GJ	EUR 41,7/GJ

Bedragen vrije categorie voor 2012

- (42) Wil bijvoorbeeld voor zonne-energie, met een gemiddeld basisbedrag van naar schatting 28 eurocent per kWh exploitatiesteun verkregen kunnen worden, dan zal een aanvraag moeten worden ingediend binnen de zogenoemde “vrije categorie”, waarvoor een maximumbasisbedrag geldt van 15 eurocent per kWh.
- (43) Voor geen enkele technologie kan om een basisbedrag worden verzocht dat hoger is dan het specifieke basisbedrag dat jaarlijks wordt berekend in een van de verschillende voorziene fasen en dat is het geval voor de hele uitvoeringsperiode van de SDE+. Binnen de vrije categorie zal alleen voor technologieën met een hoger basisbedrag dan dat van de toepasselijke vrije categorie, compensatie verkregen kunnen worden.
- (44) De SDE+ wordt ieder jaar uitgevoerd, dus alle fasen zullen ieder jaar worden doorlopen. Al de verschillende fasen zullen ongeveer even lang zijn, met inachtneming van de vakantieperioden. Bovendien zal binnen een specifieke fase de steun worden toegekend op grond van de datum van aanvraag.
- (45) De Nederlandse autoriteiten delen mee dat de SDE+ een technologisch neutraal instrument is, dat enkel is gericht op inzet, en dat bij deze regeling alle technologieën concurreren om het beschikbare budget. Goedkopere projecten krijgen voorrang bij de budgettaire toewijzing. Voor duurdere projecten houdt deze methode kostenbesparingen in. De Nederlandse autoriteiten erkennen dat een individueel project zijn specifieke kostenprofiel kan hebben. Het wordt daarom aangemoedigd om voor individuele projecten om een lager basisbedrag dan hun specifieke basisbedrag te verzoeken in de zogenoemde “vrije categorie”. Aanvragen voor exploitatiesteun kunnen tot 15 eurocent per kWh gaan, het huidige maximumbasisbedrag in de SDE+.

2.3.5. Voorrang voor goedkopere projecten wanneer het subsidieplafond wordt overschreden

- (46) Volgens de gewijzigde SDE+ worden, wanneer op een enkele dag de ontvangen aanvragen het beschikbare budget overschrijden, de aanvragen gerangschikt op

doelstelling op het gebied van hernieuwbare energie van 14%. Nieuwe inzichten, bijvoorbeeld meer of minder kosteneffectieve projecten dan verwacht, kunnen leiden tot een herziening van het maximum voor de vrije categorie van 15 eurocent per kWh.

³⁴ Volgens de Nederlandse autoriteiten wordt voor groen gas het maximumbedrag per fase en het bedrag van de vrije categorie vermenigvuldigd met 78,5% omdat volgens de richtlijn hernieuwbare energie hernieuwbaar gas slechts 78,5% van de Nederlandse doelstelling inzake hernieuwbare energie kan uitmaken.

grond van het basisbedrag en wordt voorrang gegeven aan de goedkopere projecten. Tussen projecten met hetzelfde basisbedrag wordt geloot.

- (47) Volgens de Nederlandse autoriteiten draagt het verlenen van prioriteit aan de goedkopere categorie hernieuwbare energie bij de toewijzing van het beschikbare budget, bij tot het bereiken van de voornaamste doelstelling van de SDE+, namelijk het bevorderen van hernieuwbare energie op de meest effectieve en goedkope manier. Deze wijziging van de SDE-regeling voorkomt dat er bij een teveel aan aanvragen moet worden geloot tussen alle soorten projecten, ongeacht het basisbedrag.
- (48) De Nederlandse autoriteiten merken op dat de voorgestelde wijziging in kwestie het niet-discriminerende karakter, de transparantie en de openheid van het in het kader van de bestaande regelingen uitgevoerde selectieproces onverlet laat en leidt tot een betere selectie van de begunstigden, waardoor de doelstellingen op het gebied van milieubescherming met zo min mogelijk steun kunnen worden bereikt.

2.4. Rechtsgrondslag

- (49) Kaderwet inzake subsidies van het Ministerie van Economische Zaken; Besluit stimulering duurzame energieproductie.

2.5. Budget en looptijd

- (50) Voor de periode 13 maart 2012 tot en met 12 maart 2018 worden de volgende begrotingsuitgaven verwacht:

Periode	Verwachte begrotingsuitgaven in miljoen euro
13 maart 2012	107
2013	244
2014	350
2015	536
2016	678
2017	705
12 maart 2018:	136
Totaal	2.755

2.6. Rechtmatigheid van de steun en standstill-verplichting

- (51) De SDE+ zal in werking treden na de publicatie van het Koninklijk Besluit dat de hiervoor in deel 2.4 genoemde rechtsgrondslag bevat en op diezelfde dag zal een oproep tot het indienen van aanvragen worden gedaan met een standstill-verplichting tot de Europese Commissie haar goedkeuring heeft gegeven. De besluiten over de toekenning van steun zullen dus van kracht worden nadat de Commissie de regeling heeft goedgekeurd.

2.7. Cumulatie van steun

- (52) Op grond van de SDE+ is cumulatie van steun mogelijk. Voor de cumulatie van steun gelden dezelfde voorwaarden als bij de door de Commissie in zaak N 478/2007 goedgekeurde SDE-regeling.
- (53) Allereerst worden bij de berekening van het basisbedrag de algemeen toepasselijke steunmaatregelen (dat wil zeggen de Energie Investeringsaftrek) in achtgenomen en wordt met name het steunbedrag van de investeringskosten afgetrokken.
- (54) Bovendien wordt door het uitvoeringsorgaan (Agentschap NL) namens de minister een "cumulatietest" uitgevoerd om na te gaan of de voordelen uit andere steunmaatregelen op de SDE-subsidie in mindering moeten worden gebracht. Met name kan de installatie waarvoor op grond van de SDE+ steun is verleend, steun verkrijgen voor dezelfde subsidiabele kosten tot een maximumbedrag dat gelijk is aan het specifieke basisbedrag voor elke type technologie. Op grond van de cumulatietest wordt, wanneer een project in de vrije categorie steun ontvangt die lager is dan het specifieke basisbedrag daarvan, volgens de Nederlandse autoriteiten aanvullende steun aanvaard tot de omvang van dat specifieke basisbedrag. Tegelijkertijd wordt andere steun die door de begunstigden van de steun wordt ontvangen of genoten (zoals gemeentelijke subsidies) van de exploitatiesteun in het kader van de SDE+ afgetrokken teneinde het maximumsteunbedrag in acht nemen dat op grond van de thans geldende communautaire richtsnoeren inzake staatssteun voor milieubescherming (hierna "de richtsnoeren" genoemd)³⁵ is toegestaan.
- (55) Tot slot kan ook sprake zijn van een correctie van de marktprijs in geval van:
1. de marktwaarde van garanties van oorsprong en certificaten (wanneer deze garanties of certificaten in de toekomst een marktwaarde krijgen, zoals het geval zal zijn met regelingen die verplichtingen opleggen inzake hernieuwbare energie);
  2. de marktwaarde van CO₂-rechten (wanneer producenten van hernieuwbare energie in de toekomst CO₂-rechten toegewezen krijgen met een bepaalde marktwaarde);
  3. alle andere gebeurtenissen die zich in de toekomst kunnen voordoen (wanneer bijvoorbeeld nieuw overheidsbeleid tot stand komt dat aanzienlijke gevolgen heeft voor het verschil tussen de gemiddelde kosten van de geproduceerde energie en de relevante gemiddelde marktprijs van elektriciteit en gas.

3. BEOORDELING

3.1. Bestaan van staatssteun en rechtmatigheid

- (56) Artikel 107, lid 1, VWEU bepaalt dat "*steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of*

³⁵ PB C 82 van 1.4.2008, blz. 1.

dreigen te vervalsen, onverenigbaar [zijn] met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt”.

- (57) De opzet en financiering van de aangemelde regeling zijn ongewijzigd ten opzichte van de bestaande regelingen³⁶. De aangemelde wijzigingen zijn voor de Commissie geen aanleiding om haar standpunt te herzien over de vraag of de regeling staatssteun inhoudt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU.
- (58) Nederland is zijn verplichting nagekomen om de steun overeenkomstig artikel 108, lid 3, van het EG-Verdrag aan te melden (zie punt 51 hierboven). De standstill-verplichting van artikel 108, lid 3, VWEU is dus in acht genomen

3.2. Verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt

- (59) De Commissie heeft de verenigbaarheid van de door de SDE+ ingevoerde wijzigingen beoordeeld in het licht van de richtsnoeren en met name deel 3.1.6 daarvan.

3.2.1. De introductie van hernieuwbare warmte

- (60) De Commissie merkt op dat de hernieuwbare warmte waarvoor steun wordt verstrekt, wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen die voldoen aan de definitie van hernieuwbare energiebronnen en biomassa in punt 70, onder 5) en onder 6), van de richtsnoeren en in artikel 2 van Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG (hierna “de richtlijn hernieuwbare energie” genoemd). Hoewel de richtlijn hernieuwbare energie niet expliciet naar omgevingsenergie als zodanig verwijst, wordt in artikel 2, onder b), van die richtlijn duidelijk verwezen naar “aerothermische energie”, hetgeen betrekking heeft op energie die in de vorm van warmte is opgeslagen in de omgevingslucht, alsook op geothermische en hydrothermische energie.
- (61) De basisbedragen, de referentie-electriciteitsprijs en de referentiegasprijs worden op dezelfde manier berekend als in de SDE-regeling. Deze regeling werd reeds goedgekeurd door de Commissie in haar voorgaande besluiten in de zaken N 707/2002, N 708/2002, N 543/2005 en N 478/2007. Het subsidiebedrag, met name, is een premietarief dat is beperkt tot het verschil tussen het basisbedrag en de marktprijs van de warmte. De Commissie ziet daarom geen reden om de berekeningsmethode opnieuw te beoordelen aangezien in haar vorige besluiten over de bestaande regelingen is aangetoond dat zij de subsidie beperkt tot het verschil tussen de productiekosten van de hernieuwbare energie en de marktprijs voor de betrokken energie en dus in overeenstemming is met punt 107 van de richtsnoeren.
- (62) De berekening van het basisbedrag voor hernieuwbare warmte heeft met name op de volgende gronden geen overcompensatie tot gevolg.
  - (i) Allereerst wordt in geval van nieuwe installaties voor de productie van hernieuwbare warmte of de productie van hernieuwbare elektriciteit en warmte

³⁶ N 707/02, N 543/05 en N 478/07.

bij de berekening van de subsidiabele kosten alleen rekening gehouden met de aanvullende investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten (met inbegrip van de brandstofkosten) die nodig zijn voor de productie van hernieuwbare warmte, met uitsluiting van eventuele eerdere investeringen.

(ii) In de tweede plaats wordt in geval van bestaande installaties voor de productie van hernieuwbare elektriciteit waarvoor zekere investeringen worden gedaan ten behoeve van de productie van hernieuwbare warmte, alleen rekening gehouden met investerings-, exploitatie- en onderhoudskosten die uitsluitend voor de productie van hernieuwbare warmte via de installatie worden gemaakt; brandstofkosten blijven buiten beschouwing omdat hernieuwbare warmte een bijproduct is van de productie van hernieuwbare elektriciteit.

(iii) Bovendien zijn op de verschillende technologieën voor de productie van warmte voor eigen gebruik en voor levering aan derden een verschillend basisbedrag en verschillende corrigerende maatregelen van toepassing.

(iv) Voorts delen de Nederlandse autoriteiten mee dat bij basisbedragen, die op adviezen van deskundigen zijn gebaseerd, al rekening wordt gehouden met andere steunmaatregelen waarvoor de productie-installatie in aanmerking komt (zoals nationale regelingen).

(v) Met betrekking tot installaties voor de productie van warmte uit geothermie, waarvan de productiecapaciteit varieert al naar gelang van het succes van het boorproces, wordt in geval van een specifieke investering door het uitvoeringsorgaan (Agentschap NL) een specifieke verificatie uitgevoerd om te beoordelen of de voornaamste kenmerken van de installatie (bijvoorbeeld de investeringskosten en productiecapaciteit) redelijkerwijze overeenkomen met die van de referentie-installatie voor de productie van warmte uit geothermie. Zo niet, dan moet er een aanpassing plaatsvinden die voor lagere investeringskosten zorgt.

(vi) In geval van de hiervoor in deel 2.3.1 onder d) en e) genoemde typische projecten zou de voorgestelde steun betrekking hebben op de individuele installaties voor de productie van biogas, de gedeelde faciliteiten en de verbinding³⁷ met de gedeelde faciliteiten voor de omzetting van biogas in hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte of uitsluitend hernieuwbare warmte. Er is daarom geen financiering voor vervoersinfrastructuur. Bovendien wordt de exploitatiesteun verdeeld over de individuele ondernemingen die gezamenlijk een hub exploiteren naar rato van de door iedere onderneming geproduceerde hoeveelheid energie. Om overcompensatie te vermijden, wordt daarom voor deze projecten een afzonderlijke categorie voor hubinstallaties vastgesteld met een lager basisbedrag, die zal worden toegepast tenzij uit berekeningen van deskundigen blijkt dat het delen van faciliteiten voor de productie van energie geen duidelijke kostenvoordelen oplevert. Door de gebruikte methode – de kosten worden per energie-eenheid berekend en de subsidie wordt verstrekt overeenkomstig de energieproductie naar rato van de deelname van ondernemingen in een hub – is het tot slot niet mogelijk dat individuele begunstigden overgecompenseerd worden.

³⁷ Volgens de Nederlandse autoriteiten maakte de verbinding deel uit van de productie-installatie omdat deze voor de productie van hernieuwbare energie onvermijdelijk is.

- (63) De exploitatiesteun is gericht op de productie van hernieuwbare warmte, met inbegrip van warmte die bij stadsverwarming wordt gebruikt, en heeft ook betrekking op de aansluiting op het warmtedistributienet aangezien de aansluiting onderdeel uitmaakt van de productie-installatie omdat deze daarvoor nodig is om de hernieuwbare warmte op de markt te kunnen verkopen. De warmte-infrastructuur aan de vraagzijde, zoals een warmtenet, maakt echter geen deel uit van de subsidiabele kosten. De steun heeft daarom alleen betrekking op het deel van de stadsverwarming waar opwekking plaatsvindt en valt dus onder deel 3.1.6 van de richtsnoeren.
- (64) De Commissie merkt op dat vanwege het feit dat er geen marktprijs voor hernieuwbare warmte is, de marktprijs voor hernieuwbare warmte wordt gebaseerd op de hoeveelheid gas die ten belope van eenzelfde hoeveelheid warmte is bespaard. De Nederlandse autoriteiten delen dienaangaande mee dat de koppeling tussen gas en hernieuwbare warmte in overeenkomsten voor de levering warmte algemeen gebruikelijk is.
- (65) Op basis van bovenstaande overwegingen kan worden geconcludeerd dat de basisbedragen voor hernieuwbare warmte alleen betrekking hebben op het verschil tussen de kosten van de productie van energie uit hernieuwbare energiebronnen en de marktprijs van hernieuwbare warmte, zowel bij productie van hernieuwbare warmte om deze vervolgens op de markt aan derden te verkopen als bij productie voor eigen gebruik. De steun voor hernieuwbare warmte heeft daarom geen overcompensatie tot gevolg en is in overeenstemming met deel 3.1.6 van de richtsnoeren.

3.2.2. Introductie van osmose

- (66) Osmose is een bron van niet-fossiele maritieme energie, zoals golf- en getijdenenergie. Energie uit de oceanen valt onder de energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen in artikel 2, onder a), van de richtlijn hernieuwbare energie.
- (67) Het basisbedrag voor osmose wordt berekend op basis van de door de Commissie in de zaken N 707/2002, N 708/2002, N 543/2005 en N 478/2007 goedgekeurde methode.

3.2.3. De mogelijkheid om subsidiabele productie over te dragen naar volgende jaren.

- (68) De SDE+ maakt het mogelijk dat producenten worden gecompenseerd voor de subsidiabele productie die niet is gebruikt om exploitatiesteun te verkrijgen tijdens de subsidieperiode (de verwachte economische levensduur van de productie-installatie (afschrijvingsperiode)) gedurende een jaar na het verstrijken van de voornoemde periode.
- (69) Krachtens punt 109, onder a), van de richtsnoeren kan exploitatiesteun alleen maar worden toegekend “*tot de centrale volledig is afgeschreven overeenkomstig de normale boekhoudregels*”. Met name wordt expliciet verklaard dat “[v]oor de extra energie die door de betrokken installatie wordt geproduceerd, [...] geen enkele vorm van steun [kan] worden verleend”.

- (70) De in de SDE+ toegepaste afschrijvingsperiode werd ten opzichte van de goedgekeurde regeling niet gewijzigd en het basisbedrag wordt berekend op grond van deze afschrijvingsperiode, die reeds in overeenstemming met de normale boekhoudregels werd geacht. Het basisbedrag is vervolgens *beperkt* tot de subsidiabele productie in een jaar, die kan afwijken van de feitelijke productie. Wanneer in een bepaald jaar de feitelijke productie hoger is dan de subsidiabele productie, wordt het basisbedrag alleen betaald voor de subsidiabele productie en niet voor de feitelijke productie. Wanneer in een bepaald jaar de feitelijke productie lager is dan de subsidiabele productie, wordt het basisbedrag beperkt tot de feitelijke productie en niet toegekend voor de verwachte subsidiabele productie. Om met dergelijke afwijkingen rekening te houden, is een extra jaar toegekend om de totale subsidiabele productie alsnog te verwezenlijken.
- (71) Er kan echter geen steun worden verkregen voor de productie die de subsidiabele productie overstijgt. Omdat de steun alleen wordt toegekend voor een vooraf bepaalde jaarlijkse productieomvang en omdat de hogere feitelijke productie (hoger dan de subsidiabele productie) niet voor steun in aanmerking komt, leidt een extra jaar voor het overdragen van de jaarlijkse subsidiabele productie er niet toe dat voor productie meer steun wordt verleend dan de jaarlijkse afschrijvingskosten van de installatie.

3.2.4. De invoering van één enkel maximumbasisbedrag en het voorrang geven aan goedkopere projecten in geval van budgetoverschrijding

- (72) De invoering van een enkel maximumbasisbedrag zorgt ervoor, zoals de Nederlandse autoriteiten hebben opgemerkt, dat de verschillende technologieën om het beschikbare budget moeten concurreren en geeft voorrang aan de goedkoopste technologieën. De duurdere technologieën moeten in dat verband om een lager basisbedrag verzoeken dan dat wat voor de specifieke technologie wordt berekend in de zogenoemde “vrije categorie”, wat zal neerkomen op een maximumbedrag van 15 eurocent per kWh.
- (73) Omdat geen enkele technologie in een van de voorziene fasen om een hoger basisbedrag zal kunnen verzoeken dan haar specifieke, jaarlijks berekende basisbedrag en dit gedurende de gehele periode van tenuitvoerlegging van de SDE+ het geval zal zijn en omdat alleen technologieën met een hoger basisbedrag compensatie op grond van de “vrije categorie” zullen kunnen krijgen, biedt de SDE+ voor geen enkele technologie overcompensatie.
- (74) Het op de dag van aanvragen voorrang verlenen aan goedkopere projecten in geval van budgetoverschrijding heeft geen overcompensatie tot gevolg omdat de te steunen technologieën in deze omstandigheden niet zullen worden gecompenseerd op basis van een hoger basisbedrag dan het specifieke basisbedrag dat voor die specifieke technologie is berekend.

3.2.5. Cumulatie

- (75) De krachtens de SDE-regeling toepasselijke en reeds door de Commissie goedgekeurde cumulatietest is ook van toepassing krachtens de SDE+. De Commissie ziet daarom geen aanleiding om de berekeningsmethode opnieuw te beoordelen.

- (76) Bovendien leidt de mogelijkheid om steun voor dezelfde subsidiabele kosten te cumuleren tot de omvang van het basisbedrag voor die projecten of installaties die steun ontvangen op grond van een basisbedrag dat lager is dan hun specifieke basisbedrag, niet tot overcompensatie omdat ervoor is gezorgd dat de ontvangen exploitatiesteun niet hoger is dan de verliezen die bij de energieproductie zijn geleden, zoals uiteengezet in punt 107 van de richtsnoeren.

3.2.6. Conclusie

- (77) De Commissie komt derhalve tot de conclusie dat de aangemelde regeling in overeenstemming is met de richtsnoeren inzake staatssteun voor milieubescherming en daarom verenigbaar is met de interne markt volgens artikel 107, lid 3, onder c), VWEU.

4. BESLUIT

De Commissie heeft derhalve besloten geen bezwaar te maken tegen de aangemelde maatregel omdat de steun verenigbaar wordt geacht met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 107, lid 3, onder c), VWEU, en artikel 61, lid 3, onder c), van de EER-Overeenkomst.

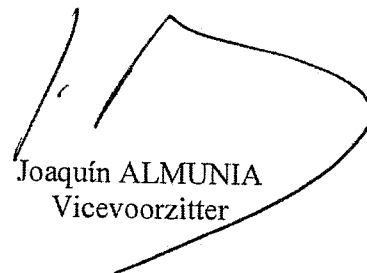
Ingeval deze brief vertrouwelijke gegevens mocht bevatten die niet mogen worden bekendgemaakt, wordt u verzocht de Commissie daarvan binnen vijftien werkdagen vanaf de ontvangst van dit schrijven in kennis te stellen. Ontvangt de Commissie binnen de vastgestelde termijn geen met redenen omkleed verzoek, dan neemt zij aan dat u instemt met mededeling aan derden en bekendmaking van de volledige tekst van dit schrijven in de authentieke taal op het internet:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Dit verzoek dient bij aangetekend schrijven of bij faxbericht te worden gericht aan:
Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie Staatssteun
B-1049 BRUSSEL
Fax nr.: +32-2-296 12 42

Met bijzondere hoogachting,

Voor de Commissie

Joaquín ALMUNIA
Vicevoorzitter